

SEPTEMBAR 2013.

IZVEŠTAJ O NAPRETKU SPORAZUMA

ZAJEDNIČKI KOORDINACIONI ODBOR ZA VLADAVINU PRAVA

PREDGOVOR

Kosovo je odlučno na putu ka Evropskoj Uniji. Prepoznajući potrebu za evropskom stručnošću po pitanju jačanja kosovskih institucija, svi akteri Evropske unije nastavljaju da podržavaju EU putanju Kosova. U junu 2013. godine Evropski savet je doneo istorijsku odluku da započne pregovore o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Kosova.

Borba protiv organizovanog kriminala i korupcije su od suštinske važnosti za pridruživanje. Samo jake i održive institucije mogu efikasno postaviti standarde vladavine prava koji će otvoriti put razvoju i ekonomskom rastu.

Evropska Unija ostaje posvećena da pomogne Kosovu u ovim naporima. Zbog toga, u novembru 2012. zajedno potpisujemo sporazum kojim se određuju zajednički zadaci vladavine prava. To je bio ambiciozni poduhvat koji je obeležio novu vrstu partnerstva i odgovornosti. Od tada smo udruženo radili na poboljšanju zakonodavstva i jačanju institucija da bi osigurali napredak ka održivim, odgovornim institucijama vladavine prava koju su slobodne od političkog mešanja

Ovaj sporazum ne zamenjuje ostala važna angažovanja kao što je proces stabilizacije i pridruživanja i dijalog o ukidanju viznog režima. U stvari, ovaj sporazum podržava ove procese.

Za sve nas je važno da se napredak redovno meri u odnosu na objektivno definisane pokazatelje. U tu svrhu smo razvili mehanizam za praćenje sporazuma tako da možemo zajedno da pratimo napredak.. Mogućnost da se učestvuje u postignutom napredku predstavlja kamen temeljac partnetstva između EU i kosovskih institucija koju pružaju jak dokaz svog mukotrpnog rada na ostvarivanju zajedničkih ciljeva vladavine prava.

Transparentnost i odgovornost pu podjednako važni. Ostajemo posvećeni informisanju javnosti o našem zajedničkom radu koji se stalno ocenjuje i zajedno procenjuje. Zato smo ponosni da predstavimo ovaj prvi izveštaj o napretku sporazuma.

Ciljevi koji su navedeni u sporazumu ostaju prioritet. Mi potvrđujemo našu punu posvećenost i trud, uključujući i obezbeđivanje svih neophodnih sredstava potrebnih da se narednih meseci postignu ambiciozni ciljevi navedeni u sporazumu.

Zamenik Premijera Kosova
/ Ministar Pravde
Hajredin Kuçi

EU Specijalni predstavnik na Kosovu /
Šef EU kancelarije na Kosovu
Samuel Žbogar

Šef misije EULEX
na Kosovu
Bernd Borchardt

UVOD I ISTORIJAT

KOSOVO I EU – PARTNERSTVO U REFORMAMA VLADAVINE PRAVA

Kosovo i EU su vladavinu prava postavili kao prioritet u svom odnosu. Razvoj u ovoj oblasti je od ključnog značaja za proces integracije Kosova ka EU. Različiti procesi su započeti po ovom pitanju, uključujući i strukturni dijalog o vladavini prava, dijalog o ukidanju viznog i dijalog o procesu stabilizacije i pridruživanja. Sporazum podupire sve ove procese. Dakle, ovaj izveštaj, koji je usredsređen na sprovođenje sporazuma, treba da se čita zajedno sa ostalim dokumentima koji govore o napredku kosovskih institucija vladavine prava na njihovom putu ka nezavisnim, multi-etničkim institucijama vladavine prava koje su slobodne od političkog uticaja, poštuju ljudska prava i pridržavaju se međunarodno priznatih standarda i najbolje Evropske prakse.

Ovaj izveštaj ima za cilj da upozna širu javnost sa mehanizmom stvorenim da bi se ispunili ovi ciljevi i da bi se se pregledali do sada ostvareni ciljevi.

SPORAZUM

9. novembra 2012. Zamenik premijera Kosova i Ministar pravde, Specijalni Predstavnik EU (SPEU)/Šef EU kancelarije na Kosovu i Šef misije EULEX-a na Kosovu su potpisali sporazum. Ovaj sporazum je vodeći document putem kojeg su se kosovske vlasti, SPEU/šef EU kancelarije i EULEX formalno složili da udruženo rade na ostvarivanju određenih ciljeva vladavine prava. Sporazum obuhvata 'chapeau', kojim se ističu udruženi prioriteta vladavine prava i određeni broj takozvanih "akcija sporazuma" u kojima se detaljno

navode specifične radnje i konkretni ciljevi koji podržavaju trenutni process između EU i Kosova, obuhvatajući i potrebne uslove za početak pregovora o sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i dijalogu o ukidanju viznog režima. Na taj način su svi uslovi EU pridruživanja, EULEX, SPEU/ EU kancelarija na Kosovu i prioriteta kosovskih institucija vladavine prava sinhronizovani ovim sporazumom.

Potpisivanje sporazuma je bio jasan signal obnavljanja i jačanja partnerstva, obezbeđujući blisku saradnju između svih aktera i udruženu posvećenost poslu u okviru EU politike i u skladu sa mandatom EULEX-a. Potpisnici su se takođe obavezali da izdvoje sredstva neophodna za ostvarivanje ciljeva navedenih u akcijama sporazuma.

Sporazum je do sada pomogao u vođenju neprekidnih zajedničkih napora u reformisanju institucija vladavine prava na Kosovu time što nam je pružio zajednički operativni okvir i definisao aktivnosti koje je potrebno obaviti u okviru određenog vremenskog okvira koji se poklapa sa krajem trenutnog mandata EULEX-a juna 2014.

ZAJEDNIČKI KOORDINACIONI ODBOR ZA VLADAVINU PRAVA

Glavni forum za diskusiju o temama zajedničke vladavine prava i za pregled sprovođenja akcija sporazuma predstavlja Zajednički koordinacioni odbor za vladavinu prava (ZKOVP) čiji su koopedredavajući zamenik premijera Kosova /Ministar pravde, SPEU/Šef EU kancelarije na Kosovu i Šef misije EULEX-a. Sastanak obuhvata redovano praćenje postignutog napredka u implementaciji akcija sporazuma. Razvio je svoju ulogu kao deo postojećeg napora da se poboljšaju inicijative vladavine prava između EU porodice i institucija vladavine prava na Kosovu.

Učesnici ZKOVP-a su kosovski Ministar spoljnih poslova, Ministar finansija i Ministar za evropske integracije kao i SPEU/EU kancelarija na Kosovu i članovi osoblja EULEX-a. Pored toga, predstevavajući sastanika može pozvati bilo koju osobu čije bi prisustvo moglo biti od koristi za diskusiju, posebno šefove nezavisnih institucija vladavine prava i organa sprovođenja zakona kao što su Predsedavajući Kosovskog sudskog i tužilačkog veća, Generalni direktor Kosovske policije, Generalni direktor Kosovske carine, Šef Kosovske agencije protiv korupcije i Komesar Kosovske korektivne službe.

Odbor je podržan od strane ZKOVP sekretarijata sastavljenog od članova osoblja koje su odabrali tri predstevavajuća. Ovaj sekretarijat priprema i dokumentuje sastanke ZKOVP-a i osigurava neophodne propratne radnje.

BITNA DEŠAVANJA OD NOVEMBRA 2012. DO AVGUSTA 2013.

Kosovske institucije su uz podršku SPGS/EU kancelarije na Kosovu i EULEX-a naporno radile tokom ovog perioda da bi ostvarile napredak u sprovođenju akcija sporazuma. Dogovoreno je da će se koristiti mehanizam praćenja sporazuma kao način merenja napredka u odnosu na očekivane rezultate definisane akcijama sporazuma. Relevantne delove su zajedno formulisali stručnjaci iz Kosovske vlasti i iz EULEX-a.

U nekim oblastima su sasatavljeni detaljni pokazatelji, kao u slučajevima borbe protiv korupcije i među-etničkog kriminala. Oni su zajedno ažurirani od strane stručnjaka iz Kosovske vlasti i EULEX-a u cilju pružanja detaljne slike prednosti i slabosti u ove dve oblasti, na način da predsedavajući ZKOVP-a može adekvatno biti obavešten o datim oblastima za koje je potrebno doneti odluku.

ZKOVP je takođe stvorio određena uputstva koja imaju za cilj razvoj detaljnog plana rada u toku narednih meseci da bi se obezbedile potpuno fukcionionalne i opremljene lokalne institucije vladavine prava u pogledu mogućeg postepenog isključivanja uloge EULEX-a u određenim oblastima.

***

Na osnovu zaključaka mehanizma praćenja sporazuma, ovaj izveštaj predstavlja prvu publikaciju ZKOVP-a i ima nameru da predstavi rezultate koodiniranih napora kosovskih institucija i EU porodice i obuhvata postignut napredak u odnosu na postavljne ciljeve u periodu od novembra 2012. do avgusta 2013.

IZVEŠTAJ O NAPRETKU SPORAZUMA

Septembar 2013.

Partnerstvo između porodice EZ i Kosova u polju vladavine prava obuhvata veliki broj oblasti od kojih su neke složene i tehničke. Samim Sporazumom predviđene su 24 akcije, od kojih svaka sadrži nekoliko očekivanih rezultata i pokazatelja. U narednim odeljcima tematski su grupisane Sporazumom predviđene aktivnosti i kratko je opisano trenutno stanje Sporazuma. Cilj ovog izveštaja nije da se predstavi sveobuhvatan pregled podrške koju EU pruža Kosovu – ukoliko želite više informacija o Aktivnostima Sporazuma u polju vladavine prava, molimo vas da pogledate Mehanizam za praćenje Sporazuma, koji se redovno ažurira i dostupan je na EULEX internet strani.

1. POLICIJA & CARINA

CILJEVI

- Da se razvije funkcionalna Regionalna jedinica za operativnu podršku Policije Kosova (JOP), sa fokusom na odgovornost, pitanja bezbednosti etničkih manjina i efektivnu saradnju među interesnim stranama
- Da se obezbedi sprovođenje mera za razvoj institucija za Policijski inspektorat Kosova (PIK), kao i potpuna usklađenost PK sa preporukama PIK-a
- Da se dalje sprovede Strateški plan PK za sisteme informacionih i komunikacionih tehnologija (STSIKT)
- Da se unapredi administrativni stub PK
- Da se ojačaju kapaciteti PK u radu komunalne policije
- Da se poboljša međuinstitucionalna saradnja između PK i Kancelarije javnog tužioca (KJT)
- Da se uspostavi sistem zaštite svedoka (SZS) za Kosovo u okviru Uprave za zaštitu svedoka (UZS)
- Da se podstiče partnerstvo između PK i Jedinice za finansijsku istragu (JFI) u svrhu efektivne borbe protiv finansijskog kriminala
- Da se poboljšaju sposobnosti Carine Kosova i Granične policije Kosova za upravljanje granicama
- Da se predlože tehničke izmene zakona o postupku imigracije

AKTIVITETET DHE REZULTATET

Regionalna jedinica za operativnu podršku Policije Kosova: Fokus je bio na stalnom procesu regrutacije u JOP i centralizaciji njene uprave, kako bi se bolje koordinirale aktivnosti na terenu. Upošljavanje novih službenika u JOP traje već nekoliko meseci. Dva osnovna cilja su da se privuče što veći broj kandidata i da se obezbedi pravična etnička zastupljenost u jedinici – što predstavlja glavni uslov za efektivno funkcionisanje u svim regionima Kosova. Fizički testovi, intervjui i rutinske provere obavljani su sa 143 kandidata u skladu sa važećim standardnim operativnim procedurama. Preduzete su inicijative za podsticanje aplikacija iz nevećinskih zajednica. Nije bilo značajnih rezultata: od 143 kandidata, samo je jedan bio iz jedne nevećinske zajednice. Odgovarajući službenici iz EULEX-a i PK predložili su novu organizacionu strukturu kojom se predviđa jedan poručnik zadužen za obe jedinice OP u Prištini i Mitrovici, i koji je odgovoran Upravi za specijalizovane jedinice.

Policijski inspektorat Kosova: Budžet PIK-a za 2013. godinu bio je dvostruko viši od budžeta iz 2012. godine; sada iznosi 1 milion evra. U PIK je zaposleno još 15 kadrova, podigavši ukupan broj inspektora na 70 – prema PIK-ovom planu njegovo osoblje bi trebalo da se kompletira na 92 člana do 2015. godine. Od 15 administrativnih uputstava predviđenih zakonom o PIK-u (objavljenog novembra 2010. godine), do sada je izrađeno pet i trenutno se očekuje da ih Ministarstvo unutrašnjih poslova odobri. PIK je od januara do avgusta 2013. godine primio 469 žalbi; za 127 žalbi sprovedene su krivične istrage, dok su 342 žalbe smatrane disciplinskim predmetima i prosleđene su Jedinici za profesionalne standarde PK. Od tog broja obrađena su 542 krivična predmeta i prosleđena su nadležnim tužiocima. Istrage u 75 krivičnih predmeta su još

uvek u toku. Plan inspekcija za 2013. godinu se trenutno privodi kraju. EULEX je savetovao upravi PIK-a da bi inspekcija Stuba PK za 'podršku i usluge snabdevanja' trebalo da se usredsredi na Uprave PK za nabavke, finansije i tenderske procedure.

Strateški plan PK za sisteme informativnih i komunikacionih tehnologija:

SPSIKT omogućuje čuvanje podataka o ljudskim resursima, finansijama i logistici, i – kroz Informativni sistem Policije Kosova – za sakupljanje istražnih podataka. SPSIKT se oslanja na specifični softver koji službenicima PK omogućuje da vade podatke koji su im potrebni. Potrebni programi su nabavljeni kroz tender i testirani su tokom probnog perioda. Neke funkcije iz SPSIKT se već koriste i trenutni napredak u njegovom sprovođenju je u skladu sa očekivanim rezultatima, naime u potpunosti funkcionalnim SPSIKT do juna 2014.

Administrativni stub PK: Nabavka robe i artikala koji su neophodni za rad bila je predmet intenzivne saradnje između EULEX i PK. Procedure tendera su razmotrili eksperti iz EULEX-a; od novembra 2012. do juna 2013. godine EULEX je nadgledao 15 procesa nabavki od više od 10.000 evra i četiri ispod istog praga. Konstatovano je da su svi ti spisi bili u skladu sa zakonom.

Policija u zajednici: Opštinski saveti za bezbednost zajednica (OSBZ) su konsultativna tela predviđena Administrativnim uputstvom br. 08/2008, izdatim od strane Ministarstva unutrašnjih poslova i administracije lokalne uprave, koji ohrabruju opštinske službenike, PK i organizacije civilnog društva da razmatraju i rešavaju lokalna pitanja bezbednosti. Dostupni podaci pokazuju 95% učešća PK na svim zavedenim sastancima OSBZ. Specijalni moduli o policiji u zajednici obuhvaćeni su u osnovnoj obuci policije na Akademiji kao i u dodatnoj obuci za upravni nivo. Kroz ove programe obuke, održane na regionalnom nivou, prošlo je 3.600 policajaca.

Saradnja između PK i KJT: U ovoj oblasti rad je strukturisan u dve vrste aktivnosti: dalje objašnjenje podele zadataka u skladu sa zakonskim odredbama, i poboljšanje radnih odnosa između tužilaca i policajaca. Što se tiče podele zadataka, usvajanje Strategije za međuinstitucionalnu saradnju u vezi sa organizovanim kriminalom i korupcijom novembra 2012. godine od strane Tužilačkog saveta Kosova (TSK) predstavljalo je značajan korak napred; PK/EULEX su trenutno usredsređeni na njeno sprovođenje. Pored toga, novi Zakon o krivičnom postupku, koji je stupio na snagu januara 2013. godine, omogućio je dalji prenos nadležnosti na PK u manjim predmetima. Što se tiče poboljšanja radnih odnosa između PK i

tužilaca, obe strane su se usaglasile o održavanju strukturisanih sastanaka koji bi trebalo da se održavaju redovno između sedam Kancelarija osnovnih tužilaštava i relevantnih Stanica PK. Te diskusije bi se usredsredile na pitanja uprave i upotpunile bi postojeće sastanke o specifičnim pitanjima, međutim raspored tih sastanaka još uvek nije ispunio planiranu učestalost. Neophodno je da se uspostavi koordinacija na nivou ministarstava i da ona obuhvati i glavnog državnog tužioca i generalnog direktora PK, kako bi se na usaglašen način usmerila Strategija Kosova za smanjenje kriminala, i da se isplanira zajednički program obuke za inspektore PK i javne tužioce.

Sistem zaštite svedoka: Projekt koji finansira EU pod nazivom Zaštita svedoka u borbi protiv teškog kriminala i terorizma (WINPRO) trenutno napreduje u skladu sa planiranim rokovima. EULEX, WINPRO i PK otpočeli su izradu organizacione strukture za buduću jedinicu za zaštitu svedoka. WINPRO će u saradnji sa EULEX-om pripremiti i program obuke. U januaru 2013. godine potpisan je tehnički dogovor za razvoj međunarodnih sporazuma i saradnje po pitanju zaštite svedoka između Kosova i ostalih država, a ubrzo nakon toga održan je prvi sastanak sa zemljama članicama, na kojem je razmatrana dalja podrška. WINPRO trenutno radi na pripremi logističkih i administrativnih okvira za zaštitu svedoka na Kosovu i predviđa da do septembra 2013. godine privede kraju izradu nacrtu osnovnih podzakonskih akata i administrativnih uputstava.

Partnerstvo između PK i JFI: JFI je februara 2013. godine sa PK potpisala sporazum o razumevanju, kojim se podržava bezbedna i brza elektronska razmena podataka. Pet jedinica PK je povezano sa goAML Message Board-om – softver koji omogućuje sakupljanje podataka od svih povezanih JFI – a sa JFI i PK sada razmenjuju podatke na direktan i bezbedan način.

Carina Kosova i Granična policija Kosova: Usvojen je Strateški Plan/Plan uprave Carine Kosova za 2013-2015; njegov prvi šestomesečni pregled je trenutno u toku, a sistem za nadgledanje učinka će se dalje razviti u sklopu tvining projekta koji finansira EU. U skladu sa aktivnostima predviđenim Nacionalnom strategijom za integrisano upravljanje granicama Kosova za 2012-2017. godinu, prelaz Stančić je u fazi planiranja, kao i dve nove trake na prelazu Vermice, i još šest stalnih kolociranih zajedničkih prelaza sa Srbijom. Novi terminal na Prištinskom aerodromu treba da u potpunosti postane funkcionalan decembra 2013. godine.

U smislu operacija koje su izvedene u okviru Nacionalne strategije i Akcionog plana za organizovani kriminal, Carina Kosova (CK) je istražila predmet krijumčarenja stoke u Mitrovici sa Kosovskom agencijom za hranu i veterinarstvo, i sa EULEX-om izvela zajedničku operaciju u vezi sa lekovima u Pećkom regionu. CK je izvela i operacije protiv nelicenciranih aparata i prostorija za kockanje, kao i dve operacije usmerene na proizvodnju i prodaju

falsifikovanog alkohola. CK je do kraja avgusta 2013. sprovedla ukupno 135 zajedničkih aktivnosti za ostalim organima reda. Granična policija Kosova (GPK) je izvela jedanaest zajedničkih operacija sa CK i jednu zajedničku operaciju sa CK i Kosovskom agencijom za hranu i veterinarstvo. Pored toga, održana su dva sastanka sa državnim tužiocem i izvedeno je 22 zajedničke operacije između CK i Poreske uprave Kosova. CK je izvela 138 operacija protiv krijumčarenja. GPK je otpočela 31 krivičnu istragu u predmetima krijumčarenja migranata, od kojih je 12 privedeno kraju, a 19 je još uvek u toku. Od novembra 2012, GPK je odbila ulazak u 1,265 slučajeva i izdala je 175 naloga za napuštanje zemlje zbog ilegalnog boravka.

Sistem upravljanja granicama (SUG, elektronski sistem za upravljanje prelazima) je prvi put predstavljen 2011. godine, i iako je sistem funkcionalan na svim graničnim prelazima, uključujući i aerodrom, još uvek nije ispunio svoj operativni kapacitet, a neke od njegovih funkcija još uvek nisu efektivno iskorišćene. Priključak na internet i stabilno snabdevanje električnom energijom predstavljaju glavne preduslove za funkcionisanje SUG, a standardi se značajno razlikuju na različitim graničnim prelazima.

2. PRAVOSUĐE

Ciljevi

- Osnaživanje Korektivne Službe Kosova (KSK)
- Osnaživanje kapaciteta Sudskog Saveta Kosova (SSK) i Tužilačkog Saveta Kosova (TSK)
- Kompletiranje mandata Kosovske Agencije za Imovinu (KAI)
- Poboljšanje učinka Posebne Komore Vrhovnog Suda (PKVS)
- Pružanje podrške donošenju presuda u građanskim parnicama povezanim sa imovinom
- Proširenje međunarodne pravne saradnje (MPS)

AKTIVNOSTI I REZULTATI

Korektivna Služba Kosova: od trenutka potpisivanja Sporazuma, KSK je, u saradnji sa EULEX-om, postavljala osnovu za sposobnost sprovođenja sopstvene procene svojih usluga kroz primenu mera revizije iznetih u Programu Revizije Međunarodnih Standarda (PRMS). Iako te mere još uvek nisu u potpunosti operativne, KSK je započela sa inspekcijama, fokusirajući se na bezbednost i delatnosti koje se sprovode u njenim ustanovama. Pored ovih

inspekcija, kompletna revizija morala bi da uključi procenu zakonodavstva, administracije i tretmana zatvorenika. U periodu januar – jun 2013 godine sprovedeno je dvadeset i osam zajedničkih revizija u svim korektivnim ustanovama. Direktori KSK i službenici zaduženi za finansije prošli su kroz obuku o upravljanju javnim finansijama, računovodstvu i kontroli, u cilju pripreme direktora ustanova da preuzmu veću kontrolu nad budžetskim sredstvima namenjenim ustanovama.

Da bi se prevazišao nedovoljan kapacitet za sprovođenje zatvorenika u Mitrovici, ZOKVP je dao zadatak KSK da, u bliskoj saradnji sa EULEX-om, pripremi mapu puta koja bi ublažila manjak osoblja i bezbednosne problem. Pripremljen je i odobren nacrt mape puta, i započeto je sa njenim sprovođenjem; potpisan j sporazum sa Kosovskom Policijom o pružanju podrške pri sprovođenju, ukoliko se pojavi potreba za time, i o zapošljavanju dopunskog osoblja.

Sudski Savet Kosova i Tužilački Savet Kosova: TSK je do sada bio fokusiran na sprovođenje Zakona o Državnom Tužiocu, koji dopunjuje ostale zakone o reformi sudova. Sprovođenje ovog zakona zahtevalo je institucionalnu reorganizaciju i promene među zaposlenima. Pored osnovnih zakona, kojima se reguliše struktura i organizacija sudova i tužilaštva, TSK još uvek mora da kompletira sopstvene mere izgradnje institucija, naročito u vezi sa nadzorom usluga pruženih od strane tužilaštava, uključujući uredbe o procenjivanju učinaka tužilaca. SSK radi na sličnim merama, iako je on ometen nedostatkom dva člana koji tek treba da budu imenovani od strane

Skupštine Kosova. Avgusta 2011 godine TSK je usvojio uredbu o procedurama i kriterijumima za ocenjivanje učinka tužilaca i tužilaštava. Ta uredba se u ovom trenutku dopunjuje. Do danas, tokom 2013 godine sprovedena je procena tri tužioca na osnovu postojeće uredbe. Bez obzira na to, SSK je bio sposoban da nedavno dopuni Uredbu o Proceni Učinka Sudija i SSK je, od početka ove godine, ocenio rad 12 sudija čiji su početni mandati istekli Maja i Juna 2013 godine, u cilju njihovog ponovnog imenovanja. 2012 godine SSK je usvojio petogodišnji strateški plan u oblasti informativne i komunikacione tehnologije. Nedavno su obezbeđena sredstva za taj plan i ona su namenjena neprekidnom sprovođenju i poboljšanju sistema upravljanja slučajevima. Sekretarijat SSK je imenovao pravne službenike i zadužio ih da pruže podršku aktivnostima SSK i njegovih odbora, iako je potrebno mnogo više da bi se osiguralo efikasno sprovođenje reforme pravosuđa, kompletiranje procesa imenovanja, i ispunjavanje obaveza iz procesa Evropskih integracija i sprovođenje Dijaloga.

Kompletiranje mandata Kosovske Agencije za Imovinu (KAI): EULEX pruža podršku Komisiji za Imovinske Zahteve Kosova (KIZK) i Žalbenom Veću Vrhovnog Suda za Kosovsku Agenciju za Imovinu (KAI) u rešavanju nerešenih sporova povezanih sa poljoprivrednom i komercijalnom imovinom proizišlih iz oružanog sukoba iz 1998-1999 godine. Do danas ukupan broj rešenih tužbi iznosi 38.495 od ukupnog broja od 42.515 podnetih tužbi, dok je 580 tužbi povučeno od strane podnosilaca. Preostali broj od 3.440 tužbi tek treba da bude obrađen od strane Izvršnog Sekretarijata KAI, radi upućivanja KIZK. Situacija sa nedovoljnim brojem zaposlenih u KIZK i KAI ostala je na

kritičnom nivou tokom letnjeg perioda, ali ta situacija je poboljšana od strane EULEX-a, kad je u pitanju međunarodno osoblje. Kancelarija KIZK u ovom trenutku mora nadoknaditi strukturni zaostatak koji podrazumeva šest odluka, imajući u vidu ovu krizu sa brojem zaposlenih, da bi sprečila negativan uticaj na pravovremeni završetak mandata KIZK, s obzirom da preostale tužbe postaju sve složenije i da one oduzimaju puno vremena. Iz tog razloga sistem izrade nacrti žalbi bio je restrukturiran da bi bio efikasniji, u cilju pronalaska više vremena za složenije slučajeve. Do sada je KAI primila 646 žalbi na odluke KIZK, od tog broja je konačna odluka doneta za 353 žalbe, dok je preostali broj od 218 žalbi na čekanju. Na majskom sastanku Zajedničkog Koordinacionog Odbora za Vladavinu Prava (ZKOVP) kosovske vlasti su se, uz konsultacije sa relevantnim akterima, dogovorile o mapi puta za dalje uključivanje EULEX-a u pitanja povezana sa KAI, naročito se fokusirajući na završetak donošenja presuda KIZK do juna 2014 i na formiranje drugog žalbenog veća KAI do leta 2013 godine, u svetlu očekivanog donošenja odluka o svim žalbama do leta 2016 godine.

Poboljšanje učinka Posebne Komore Vrhovnog Suda: EULEX pruža podršku Posebnoj Komori Vrhovnog Suda (PKVS) kroz svoje izvršne funkcije, kad je u pitanju donošenje presuda u određenim slučajevima i kad je u pitanju poboljšanje tehničkog kapaciteta PKVS. Presude u svim slučajevima se donose od strane mešovitog veća sastavljenog od lokalnih i EULEX-ovih sudija i promoviše se "saradnja među kolegama" kroz razmenu stavova i deljenje najboljih postupaka. EULEX je razvio pokazatelje koji mogu, tokom određenog vremena, nadgledati učinke Suda, uključujući ukupan broj sudskih sporova na čekanju, registrovane i rešene sporove, broj strana prevedenih dokumenata i ukupnu stopu rešavanja slučajeva.

Trenutno Sud registruje značajno veći broj slučajeva u odnosu na broj slučajeva koji su u završnoj fazi (on ima stopu rešavanja slučajeva značajno nižu od 100%, što znači da se registruje veći broj slučajeva/žalbi nego što se finalizira), što dovodi do daljeg nagomilavanja zaostalih slučajeva u PKVS. Kad je u pitanju vrsta slučajeva koji se trenutno vode pred Sudom, krajem jula 2013 godine postojalo je 370 slučajeva povezanih sa listama zaposlenih (sa ukupnim brojem od 5.294 individualnih žalbi radnika), oko 4.406 drugih vrsta žalbi i oko 414 slučajeva pred Apelacionim Većem. Tokom perioda izveštavanja nastavljen je rast broja zaostalih slučajeva u svim tim oblastima, izuzev u Apelacionom Veću, koje je zabeležilo neznatno smanjenje u broju zaostalih slučajeva. Iako je tokom nekoliko meseci zabeleženo smanjenje broja slučajeva, zabeleženo je povećanje u količini neprevedenih predmeta PKVS tokom meseca jula 2013 godine.

Na sastanku ZKOVP održanom maja meseca 2013 godine, Odbor je prihvatio da razvije zajedničku mapu puta za potpuno funkcionalni i potpuno opremljeni ZKOVP do kraja 2013 godine.

Donošenje presuda u građanskim parnicama povezanim sa imovinom: EULEX podržava lokalno pravosuđe pri donošenju presuda u građanskim parnicama povezanim sa imovinom na prvostepenom nivou i nivou apelacionog

suda. Preuzeti slučajevi odmah bivaju dodeljeni parničnom sudiji EULEX-a u skladu sa internim rasporedom Mobilne jedinice i/ili imenovanjem kosovskih sudija. Članovi mešovitih veća u drugostepenim slučajevima bivaju imenovani od strane Apelacionog Suda.

Trajanje procedura za preuzimanje slučajeva je, sa 2-3 meseca skraćeno na 10 dana, kad je u pitanju procesuiranje hitnih slučajeva. U periodu novembar 2012 – avgust 2013 godine, registrovano je ukupno 107 zahteva za preuzimanje, 84 zahteva je zakonski procenjeno, od kojih je 37 slučajeva, koji potpadaju pod imovinske sporove koji se vode pred 17 različitih sudova/ogranaka, unapred odabrano i preuzeto.

U periodu novembar 2012-avgust 2013 slučajeva, postojalo je 60 građanskih parnica koje su potpadale pod izvršni mandat Mobilne Jedinice EULEX-ovih Parničnih Sudija: 33 slučaja su okončana i trenutno je u toku donošenje presude u 27 slučajeva. Kako je planirano, prioritet je dat slučajevima diskriminacije Komisije za Imovinske Zahteve Kosova (KIZK): svih 263 uputa upućenih KIZK je razmotreno od strane 19 sudova, registrovani slučajevi su inventarisani, od tog broja 44 slučajeva je bilo unapred odabrano, 12 slučajeva je preuzeto, i u četiri slučaja bila je doneta presuda. Mobilna Jedinica EULEX-ovih Parničnih Sudija je takođe sprovodila svoje izvršne funkcije u 48 drugih osetljivih građanskih parnica povezanih sa imovinom, od kojih je 29 slučajeva završeno.

Međunarodna pravna saradnja: budžetska sredstva dodeljena Odeljenju za Međunarodnu Pravnu Saradnju (OMPS) unutar Ministarstva Pravde su povećana tokom 2013 godine, kao odgovor na rastući broj zahteva za uzajamnu pravnu pomoć. OMPS je kompetentno za pružanje pravne saradnje u krivičnim i građanskim sporovima, kao i za izradu nacrti i pregovaranje o bilateralnim sporazumima. Međunarodni pravni sporazumi kojima se bavi OMPS mogu biti grupisani u dve kategorije: (1) sprovođenje sporazuma nasleđenih iz Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, i (2) sporazumi zaključeni sa državama koje su priznale Kosovo. U cilju poboljšanja sprovođenja ovih sporazuma, kao i radi poboljšanja međunarodne pravne saradnje, Državni Tužilac imenovao je sedam ključnih osoba za rešavanje slučajeva povezanih sa međunarodnom pravnom saradnjom u krivičnim sporovima. Nedavno je SSK pratio sudski spor kroz imenovanje ključnih osoba u Osnovnim Sudovima. Izuzev gore navedenih kategorija sporazuma, postoji tehnički sporazum o uzajamnoj pravnoj pomoći između Ministarstva Pravde i EULEX-a, na osnovu kojeg je EULEX preneo 1.713 zahteva i odgovora o pravnoj saradnji između Kosova i zemalja koje ne priznaju Kosovo do 20. marta 2013 godine (uključujući Srbiju). Nakon ovog datuma preneto je još 73 zahteva između Kosova i zemalja koje ne priznaju Kosovo (isključujući Srbiju). U okviru dijaloga između Prištine i Beograda, koji se vodi pod pokroviteljstvom EU, 20. marta 2013 godine predstavljene su nove procedure za uzajamnu pravnu pomoć između Kosova i Srbije, i od tada je 843 zahteva preneto sa Kosova u Srbiju i 1 zahtev iz Srbije na Kosovo. Potrebno je učiniti više u cilju poboljšanja među-ministarskih radnih odnosa da bi se osigurao nesmetan priliv zahteva za pravnu saradnju.

3. SEVER KOSOVA

Ciljevi

- Obnoviti vladavinu prava u severnom delu Kosova
- Ojačati učinak KP u regionu
- Poboljšati standarde u pritvornom centru u Mitrovici

AKTIVNOSTI I REZULTATI

Kosovska policija u severnom delu Kosova: Tokom perioda izveštavanja, željeno smanjenje broja prijavljenih i uočenih krivičnih dela od šest procenata nije ostvareno većim delom zbog značajnog porasta broja nasilnih napada u toj oblasti od početka godine. Međutim, KP je pokazala veću fleksibilnost u bavljenju povećanim nivoom napada. To je takođe bilo pokazano tokom zajedničkih operacija sa EULEX-om, kao što su 'Igla', i usmerena mreža noćnih kontrolnih punktova za vozila koju je pokrenuo EULEX u saradnji sa KP kao reakciju na učestale incidente u kojima se koristio eksploziv. Kosovska policija još uvek mora da poboljša svoju metodologiju klasifikacije što se tiče rešavanja krivičnih dela koja su potencijalno etnički motivisana.

Pritvorni centar u Mitrovici: opremanje Pritvornog centra u Mitrovici (PCM) završeno je u decembru 2012. godine, čime su ispunjeni uslovi koje je utvrdio Odbor Saveta Evrope za sprečavanje torture, nehumanog ili ponižavajućeg tretmana ili kažnjavanja u vezi sa uslovima u kojima žive zatvorenici. PCM još uvek pati od nedostatka osoblja. EULEX i PCM su imali instrumentalnu ulogu u obezbeđivanju finansijskih sredstava od Vlade Nizozemske za projekat reintegracije koji je sprovela jedna lokalna NVO. PCM takođe održava redovne kontakte sa lokalnim službama, uključujući bolnicu u Mitrovici i vatrogasnu brigadu.

4. SPROVOĐENJE DIJALOGA

Ciljevi

- O okviru sporazuma, Kancelarija EU i EULEX treba da pruže podršku organima vlasti sa Kosova u sprovođenju nekolicine sporazuma koji su dogovoreni između Prištine i Beograda, uključujući:
  - Matične službe
  - Slobodu kretanja (SK)
  - Integrisano upravljanje granicama (IUG)
  - Katastarske sporove

AKTIVNOSTI I REZULTATI

Matične službe: Strane u pregovorima su se dogovorile da daju EULEX-u mandat da, u konsultaciji sa stručnjacima obeju strana, overi po opštinama, kopije svih matičnih knjiga (MK) sa Kosova koje se trenutno nalaze u posedu srpskih vlasti. Postupak kopiranja je izvršila jedna organizacija za sprovođenje koja je bila finansirana od strane EU. Kada EULEX izvrši overu on predaje kopije MK-a Kosovskoj agenciji za registar građana (ARG). Ovaj proces ima za cilj da obezbedi da kosovski organi imaju sopstvene kopije MK-a tako da podaci o statusu građana sadržani u njima mogu da doprinesu uspostavljanju jedne u potpunosti pouzdane matične službe na Kosovu. Ukupan broj svih overenih kopija MK-a dostigao je 6,889 (od ukupno procenjenih 12,036 knjiga), koje pokrivaju opštine Lipjan (848), Obilić (264), Kosovo Polje (219), Glogovac (425), Prištinu (1,013), Podujevo (1,066),

Gnjilane (935), i Kamenicu (824), Vitinu (726), Novo Brdo (67) i Uroševac (502).

Do sada je ukupno 4,770 overenih kopija MK-a za sledeće opštine formalno predato ARG od strane EULEX-a: Lipljan (848), Obilić (264), Kosovo Polje (219), Glogovac (425), Prištinu (1,013), Podujevo (1,066) i Gnjilane (935), Kamenicu (824) i Vitinu (726). Od tih je ARG predala preko 4,770 overenih MK-a opštinama Lipljan, Obilić, Kosovo Polje, Glogovac i Priština. Pre distribucije matičnih knjiga lokalnim matičnim službama knjige u Prištini dobijaju tvrdi povez koji finansira kancelarija EU. Predaja se vrši nakon okončanja overe knjiga za svaku pojedinačnu opštinu, a očekuje se da će posao ARG na obradi knjiga biti završen u martu 2014. godine.

Sloboda kretanja: mSporazum o slobodi kretanja (SK) koji je postignut tokom dijaloga pruža građanima Kosova i Srbije mogućnost da slobodno putuju unutar ili preko teritorije Kosova i Srbije samo putem ličnih karata, a kada se kreću vozilima, sa registracionim tablicama vozila (RTV), vozačkim

dozvolama i polisama osiguranja vozila. EULEX obezbeđuje praćenje, nadgledanje i savetovanje u oblasti koja se odnosi na izdavanje ličnih dokumenata i sveobuhvatno sprovođenje SK koje se odnosi na slobodno putovanje (sa relevantnim dokumentima) unutar ili preko teritorije Kosova i Srbije i registraciju svakog prelaska u sistemu za upravljanje granicama (SUG). Do danas se sporazum o SK sprovodi na svim prelazima između Kosova i Srbije južno od reke Ibar, što obuhvata: Merdare (bivši prelaz 3), Mutivode (bivši prelaz 4), Končulj (bivši prelaz 5), Mučibabu (bivši prelaz 6).

Shodno sporazumu o SK, vozila sa registarskim tablicama RKS ili KS mogu da koriste vlasnici vozila sa prebivalištem na Kosovu. Shodno tome, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kosova (MUP) ne samo da je produžilo politiku registracije vozila sa KS registarskim tablicama, već je i dozvolilo vlasnicima vozila sa registarskim tablicama bivše Savezne Republike Jugoslavije (SRJ) ili Srbije koja su registrovana u periodu između 10 juna 1999. godine i 31. oktobra 2011. godine da takva vozila preregistruju na RKS ili KS tablice. MUP je početni krajnji rok produžavao tri puta, sve do 1. juna 2012. godine, kako bi izašao u susret vlasnicima vozila koji na to imaju pravo. Zahtevi za RKS i KS registarske tablice podnošeni su jednoj ad-hok komisiji koju je uspostavio MUP koja je, nakon razmatranja svih zahteva, sva dosijea preko EULEX-ove Jedinice za međunarodnu policijsku saradnju prosledila nacionalnom kontaktnom birou INTERPOL-a u Beogradu radi odgovarajuće provere. Do danas od Beograda nisu dobijene bilo kakve povratne informacije u vezi sa tim predmetima. U međuvremenu, MUP je počeo da izdaje podnosiocima privremene registarske tablice sa rokom važenja od jedne godine koje su, u zavisnosti od povratnih informacija, produžene do juna 2014. godine.

U periodu između 1. novembra 2011. godine i 31. maja 2012. godine, 8,413 vlasnika vozila sa registarskim tablicama bivše SRJ, srpskim registarskim tablicama ili KS registarskim tablicama prešlo je na KS ili RKS registarske tablice: 3,251 vozilo je registrovano ili im je produžena registracija sa KS tablicama i 5,161 vozilo je registrovano na RKS tablice. U periodu između 1. juna 2012. godine i 28. februara 2013. godine, primljeno je 2,163 zahteva koji još uvek treba da budu verifikovani. Od tog broja za 2,056 zahteva su izdate privremene registarske tablice. Od 1. avgusta 2013. godine u saobraćaju na Kosovu se ukupno nalazi 262,993 vozila sa RKS tablicama uključujući i privremene registarske tablice i 7,932 vozila sa KS tablicama.

Kontejneri u kojima se nalaze kancelarije za izdavanje osiguranja postavljeni su i na oba prelaza na severu tj. Jarinju i Brnjaku, ali oni još uvek nisu u upotrebi. SUG je u potpunosti funkcionalan na oba prelaza na severu koji su opremljeni kompjuterima za SUG radi registrovanja podataka o ulasku i izlasku.

Integrirano upravljanje granicama/prelazima: Cilj sporazuma o integriranom upravljanju prelazima (IUG) ima za cilj postepeno uspostavljanje zajedničkih, integriranih, jedinstvenih i sigurnih punktova na svim zajedničkim prelazima IUG između Kosova i Srbije, na kojima službenici svake strane mogu da sprovedu relevantne kontrole svih dotičnih službi (policija, carina, sanitarne i veterinarske kontrole itd.).

Prelazi IUG obuhvataju Jarinje (bivši prelaz 1), Merdare (bivši prelaz 3), Mutivode (bivši prelaz 4), Končulj (bivši prelaz 5), Mučibabu (bivši prelaz 6), i Brnjak (bivši prelaz 31). Službenici EULEX-a su prisutni na svim prelazima i misija ima aktivnu ulogu u radu Grupe za sprovođenje sporazuma o IUG.

Svi prelazi su otvoreni i carinski službenici EUELX-a i pogranični policajci EULEX su stalno raspoređeni na svim prelazima.

Obe strane su postigle sporazum o vršenju stalne procene nivoa saobraćaja na Merdaru i Mutivodama kako bi se obezbedilo raspoređivanje odgovarajućih resursa i primena procedura za sprovođenje ubrzanih saobraćajnih kontrola kako bi se olakšalo kretanje putnika tokom letnje sezone. Obe delegacije su se dogovorile da treba sprovesti kampanju javnog informisanja kako bi se putnici obavestili o povećanju vremena čekanja na Merdaru i da mogu da koriste prelaz Mutivode kao alternativu. Direktor Kosovske carine se već složio da prema potrebi rasporedi carinske službenike na prelaz Mutivode kao i da postavi dodatne kontrolne kabine i izdao je obaveštenje za medije u kojem obaveštava javnost o otvaranju prelaza na Mučibabi i Mutivodama. EULEX je i dalje aktivan član Grupe za sprovođenje (GS) IUG (IG) i učestvuje na svim sastancima koji se održavaju u Prištini, Beogradu i Briselu. Na terenu, Tripartitne tehničke radne grupe (TRG) nastavljaju sa svojim posetama na terenu na svih šest prelaza kako bi procenile trenutnu situaciju u smislu infrastrukture. GS biva prema potrebi obaveštavana o svim nerešenim pitanjima.

Uspostavljanje sistematske razmene elektronskih podataka (SREP) između Beograda i Prištine kao sredstva za razmenu informacija između carinskih uprava Kosova i Srbije počelo je 10. juna uz finansijsku podršku od strane EU.

Pokrenuto je planiranje uspostavljanja stalnih prelaza koje napreduje.

Katastarski sporovi: Radi zaštite prava ljudi koji imaju zakonito pravo na imovinu, strane u dijalogu su se dogovorile da uspostave jedan u potpunosti pouzdan katastar na Kosovu. U tu svrhu strane su se dogovorile da EU izabere jednu tehničku agenciju koja će imati mandat da utvrdi nedostatke u overenim kopijama katastarske dokumentacije iz perioda pre 1999. godine tako što će ih uporediti sa rekonstruisanim kosovskim katastrom. U slučajevima gde upoređivanje pokaže da dokumentacija nije istovetna, jedan dvostruki ad-hok mehanizam za dosuđivanje doneće konačnu odluku o tome koja je katastarska evidencija tačna. EU će pružiti podršku u procesu kopiranja katastarske evidencije i obezbediće obema stranama neophodnu opremu. Da bi počelo sprovođenje ovog procesa neophodno je da kosovski organi uspostave odgovarajuće zakonodavstvo. Tačnije rečeno, Nacrt zakona o Kosovskoj agenciji za upoređivanje i verifikaciju imovine, koji obuhvata stari mandat u vezi sa imovinskim sporovima koji potiču iz vremena konflikta i novi mandat u vezi sa katastarskom dokumentacijom, koji treba da usvoji Skupština Kosova. Kad taj zakon bude usvojen, onda mora da se obezbedi adekvatno finansiranje za KAUVI.